

Entrevista a Randall Mcguire

Barcelona 2014

Entrevista a càrrec d'Artur Rodríguez (Estrat Jove)

En aquest exemplar d'Estrat Jove us proposem l'entrevista a Randall Mcguire, professor d'Antropologia a Binghamton, EEUU, activista polític pels drets dels nadius-americans en la gestió del seu patrimoni històric i arqueòleg marxista.

Proposem una succinta explicació dels seus camps de treball per tot seguit abordar l'entrevista realitzada a l'autor de *Rethinking Social Power and Inequality in the Aboriginal Southwest/Northwest, Between Motorcycles and Rifles: Anglo-Ameri-*

can and Latin American Radical Archaeologies o *Llegint I Malinterpretant V. Gordon Childe a l'America del Nord* entre d'altres.

Arqueologia dels Nadius Americans: Un dels camps on el treball de Mcguire troba la seva major significança es l'Arqueologia Prehistòrica d'Amèrica. En efecte, Mcguire es un dels exponents mes actius en l'arqueologia actual a fi de lliurar a la ciència arqueològica indígena de caïres colonialistes que, fins avui dia, encara integren els discursos de les universitats i grups d'investigació.

<< Això significa que l'Arqueologia a Nord-Amèrica tradicionalment ha estat l'estudi dels ancestres d'aquells que foren conquerits pels descendents dels conqueridors.>> (Mcguire, 2010:87)

Es un fet destacat el paper de Randall Mcguire, Bruce Trigger i altres acadèmics marxistes en els grups de pressió de nadius americans per aconseguir la sobirania indígena respecte el seu

propi patrimoni històric a la actual legislació Nord-Americana. Aquest fita ha suposat una victòria contra la White Man Story i una transferència d'auto-gestió indígena en termes d'identitat i patrimoni històric cultural.

A l'estat Espanyol, on tenim suficients evidències de la necessitat de crear Memòria Històrica, no només una sort d'indemnitzacions, commemoracions, Foro por la Memoria als seus manifestos expressa una inquietud molt similar a les declaracions de principis dels nadius americans pel control i gestió de la seva història. La llei NAGPRA **Native American Graves Protection and Repatriation Act** de 1990 és un dels seus triomfs més reconeguts entorn la lluita col·lectiva per la conscienciació històrica (Mcguire, 2010:89).

L'Estat de la qüestió de la Arqueologia a Nord Amèrica

Caldria destacar la rellevància de Mcguire en la seva tasca, difosa fa alguns anys a Cotazero sobre l'estat de l'art de la Arqueologia als EEUU. Com a arqueòlegs marxistes resulta interessantíssim els comentaris de Mcguire al voltant de la mercantilització de la arqueologia i del seu buidatge de contingut teòric i l'aposta ferma tant a EEUU com a Europa per una "Arqueologia Pragmàtica" i deslligada de la filosofia i la història, que

tenen com a paradigma més significatiu el Grau d'Arqueologia.

Randall Mcguire, així com la majoria de la secció marxista i feminista de l'Arqueologia aposta per les tesis presentades a l'article l'Arqueologia com Acció Política als Estats Units. En resum la seva crítica al Postprocesualisme i al Marxisme Estructuralista creix entorn de la negació conceptual de l'Arqueologia com a fruit merament de la consciència o intel·lectualitat de l'acadèmic. Per els marxistes americans afins a les tesis de Mcguire entenen que la hiperintellectualitat de la arqueologia perd de vista la significació de militància, d'activisme polític i de treball i activisme social que força al posicionament ideològic de qualsevol científic social.

El Marxisme a l'Arqueologia

Una de les contribucions més importants de la escola marxista arqueològica dels EEUU, es la seva notòria repercussió i contesta, dins el món anglosaxó, a la postmodernia de Regne Unit-Stanford. Així doncs, bona part de la producció acadèmica de Randall Mcguire es basa en la elaboració d'una ontologia i epistemologia de l'arqueologia i un discurs de que significa el terme "Marxist Archaeology". Per al professor de Binghamton, la clau rau en la concepció del marxisme com un espai de tre-

ball intel·lectual capaç d'incorporar una gran variat d'objectius. <<Es alhora una forma de conèixer el mon, una critica del mon i una eina per canviar el mon. La tensin entre aquests tres objectius ens permet deixar de banda l'escolasticisme estèril que sovint trobem en la historia cultural, l'escepticisme nihilista que veiem en l'arqueologia postmoderna, i d'insolència del coneixement objectiu que adopten els arqueòlegs positivistes. El marxisme cerc la integració d'aquests tres objectius dins d'una praxi unificada, dins una practica teòricament informada>>.

En aquest sentit, Mcguire refusa l'ortodòxia del materialisme històric mes "economicisme" o de l'escola soviètica i escull entendre el marxisme com un sistema generador de teoria que ha produït i en produirà moltes més. Aquestes, compartiran una tradició, una historia i un procés de desenvolupament més que esdevenir una teoria doctrinària unificada

A nivell dialèctic, Mcguire proposa una critica constructiva al positivisme. Segons l'autor de A Marxist Archaeology, el positivisme entén la realitat mitjançant el seu coneixement per segments separats p.e.: Ceràmica, rituals funeraris, economia etc... Aquesta forma de coneixement genera una visió de la totalitat on les parts integrants de la materialitat social **exis-**

teixen abans i de forma separada de la seva interconnexió amb altres entitats socials. La dialèctica materialista en aquesta línia, cercaria més aviat una visió centrada en les relacions internes entre categories: *No podem estudiar una aula, estudiant els professors separatament dels estudiant. Cada entitat social existeix a causa de les relacions responsables de la seva existència. Si aquesta relació es trenca, l'entitat desapareix o es transforma. Les variables no es poden estudiar de forma independent.*

Sintèticament, Mcguire apoligitza per una arqueologia dialèctica que no posi el focus en les unitats categòriques si no en la relació entre elles, així com en la quotidianitat i les seves dimensions socials posant especial marca en les contradiccions internes que es puguin dilucidar.

Lluita de Classes i Arqueologia

Les investigacions arqueològiques del departament de la Universitat de Binghamton, d'on Mcguire es membre així mateix demostra una resposta materialista històrica de fer i divulgar l'arqueologia que ens resulta molt propera. El Colorado Coal Field Project sobre les vagues mineres de 1912 o el conflicte a Sonora entre Indis Yaqui i rurales mexicans per l'alliberament dels Yaqui esclavitzats son exemples de la temàtica associada al

concepte marxista del Class Struggle que desenvolupen els treballs de McGuire.

En Darrer terme McGuire enfoca la major proporció del seu corpus d'investigació en l'origen i natura del poder i la desigualtat a les societats americanes prehistòriques. Especialment el desenvolupament històric i la materialitat dels Grups Hohokam i Western Pueblo així com els grups socioètnics de la Prehistòria del Nord-Oest Americà.

Entrevista:

P: En Critical Archaeology and Praxis, menciona una deliberada irrelevància de l'arqueologia en les societats occidentals ¿Per que creu que ha esdevingut aquesta suposada irrelevància?

R: A l'imaginari popular d'occident, l'arqueologia es relaciona encara amb "aventura", amb el descobriment de un passat perdut o oblidat. Nosaltres, com arqueòlegs, sabem que la disciplina que ens ocupa es capaç de molt més que això encara que hi hagi una producció minoritària d'arqueologia que es declari obertament política. Si un economista calcula erròniament la inflació i els bancs centrals utilitzen els seus esquemes imperfectes per fer política hi haurà problemes econòmics. Si un periodista revela trames de

corrupció en un govern, una revolució podria esdevenir. D'altra banda, els arqueòlegs no tenim el poder per empresonar o alliberar gent de la presó. Nosaltres no prenem decisions que tinguin com a conseqüència l'acomiadament directe de les persones etc.. El poder de l'arqueologia com a eina ideològica recau en la seva aparent irrelevància per l'acció política quan, en realitat, es part de l'aparat que configura allò que la gent creu del món en el qual viu i de les accions que ells prenen basades en aquestes creences.

P: D'acord amb els seus criteris, Com pot l'arqueologia esser d'utilitat a les classes populars?

R: L'arqueologia pot ajudar a les famílies de classe treballadora de nombroses formes. La més elemental es ressaltar que les assumpcions i realitats del Capitalisme no son fet universal o natural si no més aviat creacions humanes que poden esser canviades per agents Humans treballant conjuntament. En la nostra recerca de la massacre de Ludlow, nosaltres hem treballat amb el sindicat United Mine Worker's Union per portar consciència pública de com els drets de la classe obrera es van guanyar amb sang i per ajudar a construir solidaritat en els conflictes laboral dels Estats Units. Nosaltres així mateix em de reconèixer que dins de l'arqueologia, tant d'empresa com acadèmica,

existeix una working-class precària d'arqueòlegs que son explotats usualment en benefici d'aquells arqueòlegs directors d'empreses o catedràtics. Hem de reconèixer aquesta explotació i canviar-la.

P: A articles com “Another Way of telling Marxist, Arqueologia del Origen del Estado o “Yo tampoco soy marxista” es prova una pluralitat dels significats que es refereixen a la definició de que és un arqueòleg marxista actualment. Que significa per vostè ser un Arqueòleg Marxista?

R: Per mi esser un Arqueòleg Marxista significa que el meu coneixement, teoria i praxis comença i acaba amb les idees de Karl Marx. La meua interpretació i us d'aquestes idees pot no coincidir, i no sempre ho fa amb les de un altre Marxista però ambdós estem d'acord que el propòsit de la erudició es conèixer, criticar i canviar el Capitalisme. A més a més als Estats Units, identificar-se un mateix com a Marxista es una declaració de principis potent que desafia el Capitalisme imperant.

P: Quines contribucions i límits atribueix al Postprocessualisme a l'Arqueologia?

R: Part del tercer capítol del llibre Arqueologia com acció política s'adreça

amb aquest tema. Breument, la arqueologia post processual es conforma entorn un relativisme radical. Radical en el sentit que ells expressen que necessitem una multivocalitat que permeti a totes les veus expressar-se i dir la seva i radical en el sentit que ells assumeixen que si nosaltres acomplim això el canvi radical social esdevindrà per si mateix. El problema es que hi ha moltes veus que no haurien de parlar perquè oprimeixen i alienen els pobles. Per exemple els feixistes. Nosaltres hem de desafiar aquestes veus i evidenciar les proves de la seva maldat. Tanmateix, la multivocalitat radical no resultarà en canvi radical perquè el discurs dels poderosos i opressors es sempre dominant.

P: Que li diria vostè a aquells estudiants i acadèmics que no són activistes en partits polítics, ni sindicats i que pensen que política/activisme i arqueologia no están relacionats?

R: Aquesta es la situació general dels arqueòlegs dels Estats Units. En part es un reflex de la ideologia dels EEUU on la política es quelcom apart dels altres aspectes de la vida i l'acadèmia. No es aplicable als meus estudiants perquè els estudiants que volen treballar amb mi son estudiants que reconeixen les fal·làcies implícites en aquesta ideologia i volen participar en arqueologia política.

P: Part de les seves investigacions s'han enfocat en societat de Nadius Americans del Sud-oest dels Estats Units i el Nord de Mèxic. Existeixen patrons colonials encara l'Arqueologia Prehistòrica Americana? Quina es la visió de la societat nadiua de l'arqueologia?

R: Als EEUU la situació actual amb els Nadius-Americans es molt menys colonial del que ho era fa 20 o 30 anys. Això es així en part per lleis com la NAGPRA de 1990 que explicita que els Arqueòlegs han de establir diàlegs amb els Nadius Americans. Puc avançar que tinc un article pel 25 aniversari de Cota Zero on parlaré de forma específica sobre aquest tema. Generalment l'actitud dels Nadius Americans respecte l'investigació arqueològica es encara bastant negativa. Tot i així les relacions han millorat considerablement. Això es en part per l'increment substancial de Nadius Americans que es poden formar com arqueòlegs i l'increment de programes arqueològics dirigits per les Nacions dels Nadius Americans.

P: Vostè parla en el seu article a Cotazero 2010 de la utilització de la arqueologia contemporània a EEUU en assumptes de gran actualitat com l'efecte PostKatrina o la situació dels immigrants indocumentats a la frontera de Mèxic amb els Estats Units. Podria oferir-nos la seva opi-

nió de que aportacions es desenvolupen d'aquests nous plantejaments i de si es corresponen a un nou plantejament radical de la arqueologia?

R: Realment, he estat molt involucrat en el treball de cooperació humanitària amb els deportats de la frontera mexicana al poble de Nogales a Sonora, Mèxic. Això m'ha portat a realitzar un estudi d'arqueologia contemporània sobre els efectes de les estructures defensives, les barreres que els EEUU van construir van construir a través de la comunitat de Nogales a Arizona. En aquest estudi, he postulat com el mur com a element físic de delimitació politico-social, fracassa en els seus objectius primaris, essent els seus principals efectes l'augment de la violència i la destrucció dels teixits de comunitat a Nogales. Aquesta crítica s'agrupa a tot un corpus creixent als EEUU que demana la destrucció dels murs fronterers. El meu col·lega Jason de Leon ha realitzat estudis dels campaments i residus que els immigrants indocumentats deixen al desert d'Arizona. Aquests esforços humanitzen els immigrants i els hi confereix un millor enteniments dels perills i patiments que suporten. Ambdues línies de treball arqueològiques suposen una crítica a la actual política de fronteres.

P: Vostè planteja que, les comunitats tenen pocs motius per col·labo-

rar amb l'Acadèmia si no veuen alguna utilitat en l'Arqueologia i que aquesta implica una acció sostinguda, sorgint d'un compromís a llarg termini amb la comunitat. Podria donar un exemple il·lustratiu d'aquest fet?

R: El millor exemple que puc oferir es el nostre Colorado Coal Field Project on hem treballat amb la United Mine Workers durant una dècada excavant el lloc on va ocórrer la Massacre de Ludlow. La Guàrdia Nacional de Colorado va arribar al campament de miners en vaga i va assassinar 21 persones incloent-hi dues dones i deu infants. Nosaltres ens vam aliar amb la UMW per investigar els fets i divulgar com els drets laborals als Estats Unit van ésser guanyats amb sang i no simplement van esdevindre com a caritats dels capitalistes. Això es molt importants quan les elits financeres dels nostres països divulguen la irrellevància dels sindicats com quelcom obsolet, i el seu desig exprés de desactivar-los i destruir-los.

P: El nostre col·lectiu, Estrat Jove, es defineix, com feminista i marxista. Tot i així, vostè sol diferenciar una escola feminista no inclosa dins de les arqueologies radicals com la que per exemple postula Gilchrist, que situa el centre de la arqueologia en el gènere. Podria definir de forma breu les diferències entre

aquest tipus de d'arqueologia i la que defensa el marxisme, tal i com l'entendem?

R: Aquesta es una altra qüestió sobre la que he treballat exhaustivament i que no puc resoldre completament en un resum. La clau, no obstant, és reconèixer que feminisme i marxisme representen diferents vies de recerca i activisme. EL marxisme es centra en la classe i el feminisme en el gènere. UN cop ens endinsem en la discussió però, s'han de considerar les interaccions, interseccions i efectes d'una sèrie de factors incloent-hi classe, gènere, sexualitat, raça, etnicitat etc. Entendre la classe social o el gènere com a perspectiva d'estudi i no com allò que defineix o determina que estudiem permet desenvolupar raonaments complementaris combinats a l'acció política, Per exemple al Colorado Coal Field Project, ens hem qüestionat les relacions entre gènere i vida domèstica amb la formació de la consciència política i de classe que va mobilitzar als miners i les seves famílies a la vaga.

P: A nivell de patrimoni històric i legislació, troba diferències significatives en quan a les relacions amb l'Estat i l'Administració amb la elaboració de discursos i projectes històrics i arqueològics durant les presidències Bush-Obama?

R: Les diferències entre Bush i Obama son minses i sovint quasi retòriques. Per exemple un fet paradigmàtic es que Obama ha deportat més immigrants indocumentats per any que Bush. Així doncs podriem parlar que hi ha potser un 5 % o un 10% de diferència entre ambdues línies política. Els projectes històrics i arqueològics però, donen compte que aquest 5%-10% mostra diferències significatives per nosaltres.

P: Finalment ens interessa la seva apologia envers una arqueologia dialèctica que necessàriament ha de examinar i revisar qui té la propietat del passat. Segons el seu criteri, qui es el propietari del passat a Occident?

R: No hi ha un propietari del passat. El passat consisteix en la conjunció de experiències molt diverses de grups amb interessos molt diferents, contraposats. Estan enfrontats i així hauria de ser. La Arqueologia ens dona les eines i el mètode per estudiar el passat però aquesta eina no fa els arqueòlegs amos del passat.

Bibliografia:

McGUIRE, R.H. (1982): *Hohokam and Patayan: prehistory of southwestern Arizona*. Academic Pr.

McGUIRE , R.H. (198): Breaking down cultural complexity: inequality and heterogeneity. *Advances in archaeological method and theory* 6, 91–142

McGUIRE , R.H. (1992.): Archeology and the first Americans. *American anthropologist* 94, 816–836.

McGUIRE , R.H. (2008): *Archaeology as political action*. University of California Pr.

McGUIRE , R.H (1992): *A Marxist archaeology*. Academic Press New York.

McGUIRE , R.H., PAYNTER, R. (1991): *The archaeology of inequality*. B. Blackwell.

McGUIRE , R.H., RECKNER, P. (2002): The unromantic West: Labor, capital, and struggle. *Historical Archaeology* 36, 44–58.

McGUIRE , R.H., SCHIFFER, M.B. (198): A theory of architectural design. *Journal of Anthropological Archaeology* 2, 277–303.

McGUIRE , R.H., WALTER, M.
(1999): Class confrontations in archaeology. *Historical Archaeology* 33, 159–183.

SHANK, M., McGUIRE, R.H.,
(1996): The craft of archaeology. *American antiquity* 75–88.